

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Ortaöğretim Genel Müdürlüğü

GÜZEL SANATLAR LİSESİ

TÜRK HALK MÜZİĞİ TEORİ VE UYGULAMASI DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI **9, 10, 11 ve 12. Sınıflar**

Ankara 2018

İÇİNDEKİLER

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI.....	5
1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ.....	6
1.2.1. Değerlerimiz.....	6
1.2.2. Yetkinlikler.....	7
1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI.....	9
1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI.....	10
1.5. SONUÇ.....	11
2. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI.....	13
2.1. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI.....	13
2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER.....	14
2.3. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR....	15
2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU.....	17
3. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI.....	19
3.1. KAZANIMLARIN YAPISI.....	19
3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	20
9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	20
10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	25
11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	28
12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI.....	33

1. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda bir taraftan farklı konu ve sınıf düzeylerinde sarmal bir yaklaşımla tekrar eden kazanımlara ve açıklamalara, diğer taraftan bütünsel ve bir kerede kazandırılması hedeflenen öğrenme çıktılarına yer verilmiştir. Her iki gruptaki kazanım ve açıklamalar da ilgili disiplinin yetkin, güncel, geçerli ve eğitim öğretim sürecinde hayatla ilişkileri kurulabilecek niteliktedir. Bu kazanımlar ve sınırlarını belirleyen açıklamaları, sınıflar ve eğitim kademeleri düzeyinde değerler, beceriler ve yetkinlikler perspektifinde bütünlük sağlayan bir bakış açısıyla yalın bir içeriğe işaret etmektedir. Böylelikle üst bilişsel becerilerin kullanımına yönlendiren, anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayan, sağlam ve önceki öğrenmelerle ilişkilendirilmiş, diğer disiplinlerle ve günlük hayatla değerler, beceriler ve yetkinlikler çevresinde bütünleşmiş bir öğretim programları toplamı oluşturulmuştur.

1.1. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ AMAÇLARI

Öğretim programları, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanununun 2. maddesinde ifade edilen “Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları” ile “Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri” esas alınarak hazırlanmıştır.

Eğitim ve öğretim programlarıyla sürdürülen tüm çalışmalar; okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim seviyelerinde birbirini tamamlayıcı bir şekilde aşağıdaki amaçlara ulaşmaya yöneliktir:

1. Okul öncesi eğitimi tamamlayan öğrencilerin bireysel gelişim süreçleri göz önünde bulundurularak bedensel, zihinsel ve duygusal alanlarda sağlıklı şekilde gelişimlerini desteklemek
2. İlkokulu tamamlayan öğrencilerin gelişim düzeyine ve kendi bireyselliğine uygun olarak ahlaki bütünlük ve öz farkındalık çerçevesinde, öz güven ve öz disipline sahip, gündelik hayatta ihtiyaç duyacağı temel düzeyde sözel, sayısal ve bilimsel akıl yürütme ile sosyal becerileri ve estetik duyarlılığı kazanmış, bunları etkin bir şekilde kullanarak sağlıklı hayat yönelimli bireyler olmalarını sağlamak
3. Ortaokulu tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle millî ve manevi değerleri benimsemiş, haklarını kullanan ve sorumluluklarını yerine getiren, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış bireyler olmalarını sağlamak
4. Liseyi tamamlayan öğrencilerin, ilkokulda ve ortaokulda kazandıkları yetkinlikleri geliştirmek suretiyle, millî ve manevi değerleri benimseyip hayat tarzına dönüştürmüş, üretken ve aktif vatandaşlar olarak yurdumuzun iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan, “Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi”nde ve ayrıca disiplinlere özgü alanlarda ifadesini bulan temel düzey beceri ve yetkinlikleri kazanmış, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda bir mesleğe, yükseköğretime ve hayata hazır bireyler olmalarını sağlamak.

1.2. ÖĞRETİM PROGRAMLARININ PERSPEKTİFİ

Eğitim sistemimizin temel amacı değerlerimiz ve yetkinliklerle bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip bireyler yetiştirmektir. Bilgi, beceri ve davranışlar öğretim programlarıyla kazandırılmaya çalışılırken değerlerimiz ve yetkinlikler bu bilgi, beceri ve davranışların arasındaki bütünlüğü kuran bağlantı ve ufuk işlevi görmektedir. Değerlerimiz toplumumuzun millî ve manevi kaynaklarından damıtılarak dünden bugüne ulaşmış ve yarınlarmıza aktaracağımız öz mirasımızdır. Yetkinlikler ise bu mirasın hayata ve insanlık ailesine katılmasını ve katkı vermesini sağlayan eylemsel bütünlüklerimizdir. Bu yönüyle değerlerimiz ve yetkinlikler birbirinden ayrılmaz bir şekilde teori-pratik bütünlüğündeki asli parçamızı oluşturur. Güncellik içinde öğrenme öğretme süreçleriyle kazandırmaya çalıştığımız bilgi, beceri ve davranışlar ise bizi biz yapan değerlerimizin ve yetkinliklerin günün şartları içinde görünürlük kazanma araç ve platformlarıdır; günün şartları içinde değişiklik gösterebilir yapısıyla arızîdir ve bu sebeple de sürekli gözden geçirmelerle güncellenir, yenilenir.

1.2.1. Değerlerimiz

Değerlerimiz öğretim programlarının perspektifini oluşturan ilkeler toplamıdır. Kökleri geleneklerimiz ve dünümüz içinde, gövdesi ve dalları bu köklerden beslenerek bugünümüze ve yarınlarmıza uzanmaktadır. Temel insani özelliklerimizi oluşturan değerlerimiz, hayatımızın rutin akışında ve karşılaştığımız sorunlarla başa çıkmada eyleme geçmemizi sağlayan kudretin ve gücün kaynağıdır.

Bir toplumun geleceğinin, değerlerini benimsemiş ve bu değerleri sahip olduğu yetkinliklerle ete kemiğe büründüren insanlarına bağlı olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Bundan dolayı eğitim sistemimiz her bir üyesine uygun ahlaki kararlar alma ve bunları davranışlarında sergileme yeterliliğini kazandırma amacıyla hareket eder. Eğitim sistemi sadece akademik açıdan başarılı, belirlenmiş bazı bilgi, beceri ve davranışları kazandıran bir yapı değildir. Temel değerleri benimsemiş bireyler yetiştirmek asli görevidir; yeni neslin değerlerini, alışkanlıklarını ve davranışlarını etkileyebilmelidir. Eğitim sistemi değerleri kazandırma amacı çerçevesindeki işlevini, öğretim programlarını da kapsayan eğitim programıyla yerine getirir. “Eğitim programı”; öğretim programları, öğrenme öğretme ortamları, eğitim araç gereçleri, ders dışı etkinlikler, mevzuat gibi eğitim sisteminin tüm unsurları göz önünde bulundurularak oluşturulur. Öğretim programlarında bu anlayışla değerlerimiz, ayrı bir program veya öğrenme alanı, ünite, konu vb. olarak görülmemiştir. Tam aksine bütün eğitim

sürecinin nihai gayesi ve ruhu olan değerlerimiz, öğretim programlarının her birinde ve her bir biriminde yer almıştır.

Öğretim programlarında yer alan “kök değerler” şunlardır: adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik. Bu değerler, öğrenme öğretme sürecinde hem kendi başlarına, hem ilişkili olduğu alt değerlerle ve hem de öteki kök değerlerle birlikte ele alınarak hayat bulacaktır.

1.2.2. Yetkinlikler

Eğitim sistemimiz yetkinliklerde bütünleşmiş bilgi, beceri ve davranışlara sahip karakterde bireyler yetiştirmeyi amaçlar. Öğrencilerin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde; kişisel, sosyal, akademik ve iş hayatlarında ihtiyaç duyacakları beceri yelpazeleri olan yetkinlikler Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) belirlenmiştir. TYÇ sekiz anahtar yetkinlik belirlemekte ve aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

1) Anadilde İletişim: Kavram, düşünce, görüş, duygu ve olguları hem sözlü hem de yazılı olarak ifade etme ve yorumlama (dinleme, konuşma, okuma ve yazma); eğitim ve öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi her türlü sosyal ve kültürel bağlamda uygun ve yaratıcı bir şekilde dilsel etkileşimde bulunmaktır.

2) Yabancı Dillerde İletişim: Çoğunlukla ana dilde iletişimin temel beceri boyutlarını paylaşmakta olup duygu, düşünce, kavram, olgu ve görüşleri hem sözlü hem de yazılı olarak kişinin istek ve ihtiyaçlarına göre eğitim, öğretim, iş yeri, ev ve eğlence gibi uygun bir dizi sosyal ve kültürel bağlamda anlama, ifade etme ve yorumlama becerisine dayalıdır. Yabancı dillerde iletişim, aracılık etme ve kültürlerarası anlayış becerilerini de gerektirmektedir. Bireyin yeterlilik seviyesi, bireyin sosyal ve kültürel geçmişi, çevresi, ihtiyaçları ve ilgilerine bağlı olarak dinleme, konuşma, okuma ve yazma boyutları ile farklı diller arasında değişkenlik gösterecektir.

3) Matematiksel Yetkinlik ve Bilim/Teknolojide Temel Yetkinlikler: Matematiksel yetkinlik, günlük hayatta karşılaşılan bir dizi problemi çözmek için matematiksel düşünme tarzını geliştirme ve uygulamadır. Sağlam bir aritmetik becerisi üzerine inşa edilen süreç, faaliyet ve bilgiye vurgu yapılmaktadır. Matematiksel yetkinlik, düşünme (mantıksal ve uzamsal düşünme) ve sunmanın (formüller, modeller, kurgular, grafikler ve tablolar) matematiksel modlarını farklı derecelerde kullanma beceri ve isteğini içermektedir.

Bilimde yetkinlik, soruları tanımlamak ve kanıta dayalı sonuçlar üretmek amacıyla doğal dünyanın açıklanmasına yönelik bilgi varlığına ve metodolojiden yararlanma beceri ve arzusuna atıfta bulunmaktadır. Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır.

4) Dijital Yetkinlik: İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.

5) Öğrenmeyi Öğrenme: Bireyin kendi öğrenme eylemini etkili zaman ve bilgi yönetimini de kapsayacak şekilde bireysel olarak veya grup hâlinde düzenleyebilmesi için öğrenmenin peşine düşme ve bu konuda ısrarcı olma yetkinliğidir. Bu yetkinlik, bireyin var olan imkânları tanıyarak öğrenme ihtiyaç ve süreçlerinin farkında olmasını ve başarılı bir öğrenme eylemi için zorluklarla başa çıkma yeteneğini kapsamaktadır. Yeni bilgi ve beceriler kazanmak, işlemek ve kendine uyarlamak kadar rehberlik desteği aramak ve bundan yararlanmak anlamına da gelir. Öğrenmeyi öğrenme, bilgi ve becerilerin ev, iş yeri, eğitim ve öğretim ortamı gibi çeşitli bağlamlarda kullanılması ve uygulanması için önceki öğrenme ve hayat tecrübelerine dayanılması yönünde öğrenenleri harekete geçirir.

6) Sosyal ve Vatandaşlıkla İlgili Yetkinlikler: Bu yetkinlikler kişisel, kişilerarası ve kültürlerarası yetkinlikleri içermekte; bireylerin farklılaşan toplum ve çalışma hayatına etkili ve yapıcı biçimde katılmalarına imkân tanıyacak; gerektiğinde çatışmaları çözecek özelliklerle donatılmasını sağlayan tüm davranış biçimlerini kapsar. Vatandaşlıkla ilgili yetkinlik ise bireyleri, toplumsal ve siyasal kavram ve yapılarla ilişkin bilgiye, demokratik ve aktif katılım kararlılığına dayalı olarak medeni hayata tam olarak katılmaları için donatmaktadır.

7) İnisiyatif Alma ve Girişimcilik: Bireyin düşüncelerini eyleme dönüştürme becerisini ifade eder. Yaratıcılık, yenilik ve risk almanın yanında hedeflere ulaşmak için planlama yapma ve proje yönetme yeteneğini de içerir. Bu yetkinlik, herkesi sadece evde ve toplumda değil işlerine ait bağlam ve şartların farkında olabilmeleri ve iş fırsatlarını yakalayabilmeleri için aynı zamanda iş hayatında desteklemekte; toplumsal ve ticari etkinliklere girişen veya katkıda bulunan kişilerin

ihtiyaç duydukları daha özgün bilgi ve beceriler için de bir temel teşkil etmektedir. Etik değerlerin farkında olma ve iyi yönetişimi desteklemeyi de kapsar.

8) Kültürel Farkındalık ve İfade: Müzik, sahne sanatları, edebiyat ve görsel sanatlar dâhil olmak üzere çeşitli kitle iletişim araçları kullanılarak görüş, deneyim ve duyguların yaratıcı bir şekilde ifade edilmesinin öneminin takdiridir.

1.3. ÖĞRETİM PROGRAMLARINDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME YAKLAŞIMI

Hiçbir insan bir başkasının birebir aynısı değildir. Bu sebeple öğretim programlarının ve buna bağlı olarak ölçme ve değerlendirme sürecinin “herkese uygun”, “herkes için geçerli ve standart olması” insanın doğasına terstir. Bu sebeple ölçme ve değerlendirme sürecinde azami çeşitlilik ve esneklik anlayışıyla hareket edilmesi şarttır. Öğretim programları bu açıdan bir yol göstericidir. Öğretim programlarından ölçme değerlendirmeye ait bütün unsurları içermesini beklemek gerçekçi bir beklenti olarak değerlendirilemez. Eğitimde çeşitlilik; birey, eğitim düzeyi, ders içeriği, sosyal ortam, okul imkânları vb. iç ve dış dinamiklerden ciddi şekilde etkilendiği için, ölçme ve değerlendirme uygulamalarının etkililiğini sağlamada öncelik öğretim programlarından değil öğretmen ve eğitim uygulayıcılarından beklenir. Bu noktada özgünlük ve yaratıcılık öğretmenlerden temel beklentidir.

Bu bakış açısından hareketle öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme uygulamalarına yön veren ilkeleri aşağıdaki gibi özetlemek mümkündür:

1. Ölçme ve değerlendirme çalışmaları öğretim programının tüm bileşenleri ile azami uyum sağlamalı, kazanım ve açıklamaların sınırları esas alınmalıdır.
2. Öğretim programı, ölçme sürecinde kullanılabilecek ölçme araç ve yöntemleri açısından uygulayıcılara kesin sınırlar çizmez, sadece yol gösterir. Ancak tercih edilen ölçme ve değerlendirme araç ve yönteminde, gereken teknik ve akademik standartlara uyulmalıdır.
3. Eğitimde ölçme ve değerlendirme uygulamaları eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır ve eğitim süreci boyunca yapılır. Ölçme sonuçları tek başına değil izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içinde ele alınır.
4. Bireysel farklılıklar gerçeğinden dolayı bütün öğrencileri kapsayan, bütün öğrenciler için genel geçer, tek tip bir ölçme ve değerlendirme yönteminden söz etmek uygun değildir. Öğrencinin

akademik gelişimi tek bir yöntemle veya teknikle ölçülüp değerlendirilmez.

5. Eğitim sadece “bilme (düşünce)” için değil, “hissetme (duygu)” ve “yapma (eylem)” için de verilir; dolayısıyla sadece bilişsel ölçümler yeterli kabul edilemez.

6. Çok odaklı ölçme değerlendirme esastır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğretmen ve öğrencilerin aktif katılımıyla gerçekleştirilir.

7. Bireylerin ölçme ve değerlendirmeye konu olan ilgi, tutum, değer ve başarı gibi özellikleri zamanla değişebilir. Bu sebeple söz konusu özellikleri tek bir zamanda ölçmek yerine süreç içindeki değişimleri dikkate alan ölçümler kullanmak esastır.

1.4. BİREYSEL GELİŞİM VE ÖĞRETİM PROGRAMLARI

Öğretim programlarının geliştirilmesi sürecinde insanın çok yönlü gelişimsel özelliklerine dair mevcut bilimsel bilgi ve birikim dikkate alınarak bütün bileşenler arasında ahengi dikkate alan harmonik bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bağlamda bazı temel gelişim ilkelerine değinmek yerinde olacaktır.

Öğretim programları, insan gelişiminin belirli bir dönemde sonlanmadığı ve gelişimin hayat boyu sürdüğü ilkesi ile hazırlanmıştır. Bu sebeple öğretim programlarında, her yaş döneminde bireylerin gelişim özelliklerini dikkate alarak destekleyici önlemler alınması önerilmektedir. Gelişim, hayat boyu sürse de tek ve bir örnek yapıda değildir. Evreler hâlinde ilerler ve her evrede bireylerin gelişim özellikleri farklıdır. Evreler de başlangıç ve bitişleri açısından homojen değildir. Bu sebeple programlar olabildiğince bunu göz önünde bulunduran bir hassasiyetle yapılandırılmıştır. Programların amaçlarını ve kazanımlarını gerçekleştirme sürecinde gerekli uyarlamaların öğretmen tarafından yapılması beklenir.

Gelişim dönemleri ardışık ve değişmeyen bir sıra izler. Her evrede olup bitenler takip eden evreleri etkiler. Öte yandan bu ardışıklık belirli yönelimlerle karakterize edilir: basitten karmaşığa, genelden özele ve somuttan soyuta doğru gelişim gibi. Program geliştirme sürecinde söz konusu yönelimler hem bir alandaki yeterliliği oluşturan kazanım ve becerilerin ön şart ve ardılığı noktasında dikkate alınmış hem de sınıflar düzeyinde derslerin dağılımlarında ve birbirleriyle ilişkilerinde göz önünde bulundurulmuştur.

Öğretim programlarında insan gelişiminin bir bütün olduğu ilkesi ile hareket edilmiştir. İnsanın farklı gelişim alanlarındaki özellikleri birbirleri ile etkileşim hâlinindedir. Söz gelimi dil gelişimi düşünce gelişimini etkiler ve düşünce gelişiminden etkilenir. Bu sebeple öğretmenlerden, öğrencinin edindiği bir kazanımın, gelişimde başka bir alanı da etkileyeceğini dikkate alması beklenir.

Öğretim programları bireysel farklılıklara ilişkin hassasiyetler göz önünde bulundurularak yapılandırılmıştır. Kalıtsal, çevresel ve kültürel faktörlerden kaynaklanan bireysel farklılıklar ilgi, ihtiyaç ve yönelme açısından da kendini belli eder. Öte yandan bu durum bireylerarası ve bireyin kendi içindeki farklılıkları da kapsar. Bireyler hem başkalarından farklılık gösterir hem de kendi içindeki özellikleri ile farklıdır. Örneğin bir bireyin soyut düşünme yeteneği güçlü iken aynı bireyin resim yeteneği zayıf olabilir.

Gelişim hayat boyu sürmekle birlikte bu gelişimin hızı evrelere göre değişkendir. Hızın yüksek olduğu zamanlar gelişim açısından riskli ve kritik zamanlardır. Bu sebeple öğretmenlerin gelişim hızının yüksek olduğu zamanlarda öğrencinin durumuna daha duyarlı davranması beklenir. Söz gelimi ergenlik dönemi kimlik edinimi için kritik dönemdir ve eğitim bu dönemde kimlik edinimini destekleyici sosyal etkileşimleri artırır ve yönetir.

1.5. SONUÇ

Elimizdeki programları güncelleme sürecinde hangi işlemlerden ve aşamalardan geçtiğimiz üzerine bilgi vermek de yerinde olacaktır. Bu bağlamda:

Farklı ülkelerin son yıllarda benzer gerekçelerle yenilenip güncellenen öğretim programları incelenmiş,

Yurt içinde ve yurt dışında eğitim öğretim ve programlar üzerine yapılan akademik çalışmalar taranmış,

Başta Anayasamız olmak üzere ilgili mevzuat, kalkınma planları, hükümet programları, şûra kararları, siyasi partilerin programları, sivil toplum kuruluşları ve sivil araştırma kurumları tarafından hazırlanan raporlar vb. dokümanlar analiz edilmiş,

Millî Eğitim Bakanlığı programlar ve öğretim materyalleri daire başkanlıkları tarafından geliştirilen anketler aracılığıyla öğretmen ve yöneticilerin programlar ve haftalık ders çizelgelerine yönelik görüşleri toplanmış,

İllerden gelen her bir branşla ilgili zümre raporları incelenmiş,

Branşlara yönelik açık uçlu sorulardan oluşan ve elektronik ortamda erişime açılan anket verileri derlenmiş,

Eğitim fakültelerimizin branşlar ölçeğinde hazırladıkları raporlar incelenmiş,

Bütün görüş, öneri, eleştiri ve beklentiler, Bakanlığımızın ilgili birimlerinden uzman personel, öğretmen ve akademisyenlerden oluşan çalışma gruplarınca değerlendirilmiştir.

Yapılan tespitler doğrultusunda öğretim programlarımız gözden geçirilip güncellenmiş ve yenilenmiştir. Programların uygulanmasına 2018-2019 eğitim öğretim yılı itibarıyla topyekûn geçilecek ve sonrasında yapılacak izleme değerlendirme sonuçlarına göre yine gerekli güncellemeler yapılacaktır. Böylelikle programlarımızın gelişmelerle ve bilimsel, sosyal, teknolojik vb. ihtiyaçlarla koşutluğunun sürekliliği sağlanmış olacaktır.

2. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASI

2.1. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÖZEL AMAÇLARI

1. Nota okuma sistemi dikkate alınarak öğrencilere gruplar hâlinde icra yaptırılmalı ve bu yolla ortak beceri kazanımı sağlanmalıdır. Ortak icrada amaç, gruptaki her öğrencinin bir diğeri dinlemesi; ses, renk ve tınlarının yöresel üslup özellikleri ile ortak ahengi yakalamasıdır. Toplu solfej ve nota okumalarda eşlik sağı olarak bağlama mutlaka kullanılmalıdır. Bu bakımdan eşlik sazların akort sistemleri, öğrencilerin ses yapısına uygun hâle getirilerek akortlanmalıdır.

2. Dersin tarihî yönünün olması, farklı disiplinlerle işbirliği yapılmasını gerektirmektedir. Bu nedenle müzik tarihine ilişkin pek çok malzeme ve kaynak kullanılabilir. Makamsal bilgiler dikkatlice işlenmelidir. Farklı kaynaklardaki notalardan da faydalanılabilir.

3. Halk müziğinin işitme boyutu düşünüldüğünde yöresel okuyuş teknikleri ve stilleri göz önünde bulundurulmalıdır. Programda yer alan yöre, tavır özellikleri mümkün olduğunca çok örnekle desteklenmelidir. Bu nedenle yardımcı kaynaklar, öğrenme esnasında büyük kolaylık sağlayacaktır. Ses ve görüntü kayıtları, ders içerisinde etkin bir şekilde kullanılmalıdır.

4. Programda yer alan konular, en basit düzeyden üst düzeye doğru ilerlemektedir. Eser icraları, öğrencinin tavır kazanması açısından dikkatle takip edilmelidir. Seçilen eserler, gelişigüzel olmamalı; stil, ekol sahibi üstatların eserlerine ağırlıklı olarak yer verilmelidir. Dersin dışındaki süreçler de takip edilmelidir.

5. Öğretilcek eserler, sadece nota tekrarından oluşmamaktadır. Nazari bilgiler, öğrencinin müzik kültür birikimine çok yardımcı olacağından öğrencilere diğer başvuru kaynakları da hatırlatılmalı, bunları okumaları tavsiye edilmelidir. Solfeji geçilen eserlerin yöresel üslup ve tavır, mutlak surette göz önünde bulunmalıdır. Eserler ile ilgili gerekli açıklama yapılmalıdır.

6. Programın uygulanmasında her bir öğrencinin akademik, zihinsel, sosyal, bedensel yetileri ve bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

7. Programda yer alan ünitelerin eksiksiz olarak işlenmesi şartıyla konu içeriği sonraki ünitelerde tamamlanabilir.

8. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan üniteler ve kazanımlarla ilişkilendirilerek tabloda sunulan değerlere ilişkin çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir. Etkinlik ve çalışmalar planlanırken örnek olarak verilmiş konu başlıklarından yararlanılabilir.

2.2. ALANA ÖZGÜ BECERİLER

Türk Halk Müziği Teori ve Uygulaması Dersi Öğretim Programı ile öğrencilere kazandırılması hedeflenen alana özgü beceriler aşağıda sunulmuştur:

1. Estetik algı
2. İcra ve yorumlama
3. Müzik terminolojisini doğru ve yerinde kullanma
4. Makamsal ve tonal dizi- ezgileri tanıma
5. Sahne ve performans becerisi

2.3. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Programın uygulanmasında kazanımlar ve bunlara ilişkin açıklamalar bir bütün olarak ele alınmalıdır. Kazanımların açıklamalarında sınırlamalara ve uygulamaya dönük ipuçlarına yer verilmiştir. Açıklamalardaki uygulamaya dönük ipuçlarının ve örneklerin geliştirilerek kullanılması önerilmektedir.

2. Programın uygulanması esnasında işlenecek konuların derinliği ve işlenişinde öğrencilerin müziksel anlamda bireysel ve kültürel farklılıkları dikkate alınmalıdır.

3. Müzik manevi, kültürel ve evrensel değerlerin sanat yoluyla aktarılmasında önemli bir yer tutmaktadır. Bu bakımdan öğrenme sürecinde programda yer alan öğrenme alanları ve kazanımlarla ilişkilendirilen değerlere yönelik çalışma ve etkinliklere yer verilmesi önemlidir.

4. Öğrencilerin hazır bulunuşluk ve ön bilgilerini tespit etmek amacıyla “İlköğretim Müzik (1-8. Sınıflar) Dersi Öğretim Programı” incelenerek derse hazırlayıcı ve motive edici uygulamalara yer verilmelidir.

5. Öğrencilerin etkinlikler çerçevesinde proje, poster ve afiş hazırlayarak, şarkı sözü yazarak, çalgı çalarak, beste yaparak oluşturdukları ürünleri uygun ortamlarda, aileleri ve çevreleriyle paylaşmaları mutlaka desteklenmelidir.

6. Öğretmen derse ilişkin konuları sevdirmeli; öğrencilerin besteci ve yorumcuların biyografilerini incelemelerini, konser etkinliklerine katılımlarını ve bu etkinliklerde görev almalarını teşvik etmelidir.

7. Ders yılı sonunda öğrencilerin öğrendiklerini sergilemek, paylaşmak ve öğrenmeyi zevkli kılmak amacıyla yıl sonu etkinlikleri (dinleti, konser vb.) düzenlenmelidir.

8. Öğretmenler, sadece ders kitaplarına bağlı kalmamalıdır. Sınıf düzeyi, öğrencilerin ilgi, hazırbulunuşluk düzeyleri, öğrenme stilleri gibi unsurları göz önünde bulundurarak kazanımlarla tutarlı olacak şekilde öğretim materyalleri (müzik notaları, müzik yazılımları, bilişim teknolojisi araçları, görsel ve işitsel materyaller, dinleti, sunum, etkinlik, çalışma kâğıtları, proje vb.) yapılandırmalı ve kullanmalıdırlar. Öğretim materyalleri hazırlanırken zümre öğretmenleri ve diğer disiplinlerin öğretmenleriyle iş birliği yapılmalıdır.

9. Öğrencilerden her sınıf düzeyinde türkü, şarkı vb. söyleme etkinliklerinden dengeli olarak sekiz eser seslendirmeleri beklenmelidir.

10. Nörobilim ve müzik psikolojisi bilim dallarında yapılan güncel çalışmalar çalgı eğitiminin beynin farklı işlev gören bölgelerini geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Dolayısıyla çalgı eğitimi her sınıf düzeyinde yeterli derecede gerçekleştirilmelidir.

11. Sıralı kazanımlardan anlaşılması gereken kazanımların takip eden haftalarda işlenmesi zorunluluğu değil, sadece etkili müzik eğitimi için kendi içlerinde belirtilen öncelik sonralık sırasına uyulmasına dikkate edilerek işlenmesidir. Ayrıca kazanımlar, başka ders işleniş süreçlerinde farklı kazanımlarla ders ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir.

12. Öğrenme alanları içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde ayrılabilirler. Konuların işlenişinde birbiri ile ilişkili olan farklı öğrenme alanları ve kazanımları öğrencilerin gelişim düzeyleri de göz önünde bulundurularak bir arada işlenmelidir. Dolayısıyla bir konu işlenişinde aynı sınıf seviyesindeki tüm öğrenme alanlarından kazanımlar bir arada kullanılabilir. Ayrıca kazanımlar yeri geldikçe farklı kazanımlarla ilişkilendirme yapılarak tekrar verilebilir.

2.4. KAZANIM SAYISI VE SÜRE TABLOSU

9. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Türk Halk Müziği Bilgileri	8	8	11
Usul/Ölçü	16	10	14
Makamsal Müzik	18	30	41
Müziksel Okuma (Bona-Solfej)	6	12	17
Müziksel Yazma (Dikte)	6	12	17
TOPLAM	54	72	100

10. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Türkü	5	8	11
Usul/Ölçü	8	8	11
Makamsal Müzik	11	20	28
Müziksel Okuma (Bona-Solfej)	6	18	25
Müziksel Yazma (Dikte)	6	18	25
TOPLAM	36	72	100

11. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Uzun Havalar	35	10	14
Usul/Ölçü	8	8	11
Makamsal Müzik	11	18	25
Müziksel Okuma (Bona-Solfej)	6	18	25
Müziksel Yazma (Dikte)	6	18	25
TOPLAM	66	72	100

12. Sınıf

Üniteler	Kazanım Sayıları	Süre/Ders Saati	Oranı (%)
Dinî Türler	8	8	11
Usul/Ölçü	8	10	14
Makamsal Müzik	10	18	25
Müziksel Okuma (Bona-Solfej)	6	18	25
Müziksel Yazma (Dikte)	6	18	25
TOPLAM	38	72	100

3. ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

9, 10, 11 ve 12. sınıflar için geliştirilen programda ünite temelli yaklaşım esas alınmıştır. Programda 9, 10, 11 ve 12. sınıf düzeyinde beşer ünite yer almaktadır. Ünitelerin ve konuların işlenişi sırasında dikkat edilmesi gereken hususlar, açıklamalar veya uyarılar ilgili ünite ve konu başlıkları altında verilmiştir. Kazanımlar; Sınıf düzeyi, ünite numarası, konu numarası ve kazanım numarası esas alınarak numaralandırılmıştır. Kazanımlara ilişkin, açıklamalar, sınırlamalar veya uyarılar ise kazanımı takip eden satırda italik yazı karakteriyle ifade edilmiştir.

3.1. KAZANIMLARIN YAPISI

Kazanımların yapısı aşağıda şematik olarak gösterilmiştir:

Sınıf Düzeyi	Ünite no.	Konu no.	Kazanım no.	Kazanım İfadesi	Kazanım Açıklaması
			12.3.1.2.	Saba makamının özelliklerini açıklar.	<i>Birleşik makamlardan olan saba makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.</i>

3.2. SINIF DÜZEYLERİNE GÖRE ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

9.1. TÜRK HALK MÜZİĞİ BİLGİLERİ

Terimler: Türk halk müziği, ritimli ezgiler, serbest ritimli ezgiler, karma ritimli ezgiler

9.1.1. Türk Halk Müziği

9.1.1.1. Türk halk müziğinin özelliklerini açıklar.

a) *Türk halk müziğinin; geçmişe uzanan, geniş coğrafi alanlarda etkili, anonim, yöresel (söyleme, çalma, makam, usul ve form) özelliklere sahip, âşıklık geleneğine bağlı, yavaş ve küçük değerli seslerden kurgulu bir müzik olduğu, içeriğinde dini türlerin de olduğu vurgulanmalıdır.*

b) *Türk halk müziğini diğer müzik türlerinden ayıran özellikler üzerinde durularak, diğer müzik türlerinden örnekler dinletilmelidir.*

9.1.2. Ritimli Ezgiler

9.1.2.1. Ritimli sözel ezgileri tanır.

9.1.2.2. Ritimli çalgısal ezgileri tanır.

Kırık havalar diye de bilinen ritimli ezgilerin, sözlü ve çalgısal olanlarına dair farklı yörelerden örnek eserler dinletilmelidir.

9.1.3. Serbest Ritimli Ezgiler

9.1.3.1. Serbest ritimli vokal ezgileri tanır.

9.1.3.2. Serbest ritimli çalgısal ezgileri tanır.

Uzun havalar diye de bilinen ritimli ezgilerin, sözlü ve çalgısal olanlarına dair farklı yörelerden örnek eserler dinletilmelidir.

9.1.4. Karma Ritimli Ezgiler

9.1.4.1. Süreklilik gösteren eserleri tanır.

9.1.4.2. Ayaklı serbest ritimli ezgileri tanır.

9.1.4.3. Kısa süreli değişken, serbest ritim gösteren ezgileri tanır.

Hem kırık hem de uzun havaların özelliklerini birlikte taşıyan karma ritimli ezgilerin, ısrarlı (ostinato) tiplerine dair farklı yörelerden örnek eserler dinletilmelidir.

9.2. USUL/ÖLÇÜ KAVRAMI

Ünite Açıklaması: Ünite, dinlenen eserlerin ritmik yapısına uygun tempo vuruşlarını fiziksel hareketlerle destekleyerek güçlü ve zayıf zamanları hareketlerle ifade etme becerilerini geliştirici çalışmalar yapılmalıdır.

Terimler: Tartım, düzum, usul/ölçü, iki zamanlı usul (nim sofyan), üç zamanlı usul (semai), dört zamanlı usul (sofyan)

9.2.1. Usul Kavramını Oluşturan Unsurlar

9.2.1.1. Temel nota ve sus değerlerinden oluşan tartımları tanır.

Temel nota ve sus değerleri ile ilgili görsel sunumlar yapılmalıdır.

9.2.1.2. Tartımlardan oluşan düzüm kavramını açıklar.

a) Farklı tartımlardan oluşan düzümlerle ilgili görsel sunumlar yapılmalıdır.

b) Düzümlere yönelik çalışmalara yer verilmelidir.

c) Birim zamanın farklı sürelerle ifade edilmesiyle elde edilen tartımlara yönelik çalışmalara yer verilmelidir.

9.2.1.3. Değişik düzümlerin birleşmesinden oluşan usul kavramını açıklar.

Usulün, müziğin temel unsurlarından biri olduğu vurgulanmalıdır.

9.2.1.4. Usul rakamlarının gösterdiği değerlerin tamamını ifade eden ölçü kavramını açıklar.

Kalıp halinde belirlenmiş ölçü olduğu bilgisi verilerek usul ile ölçü arasındaki fark belirtilmelidir.

9.2.2. İki Zamanlı Usul (Nim Sofyan)

Konu Açıklaması: İki zamanlı usulün darplarının yörelere göre farklılık gösterebileceği vurgulanmalıdır. Azeri yerleşim bölgelerinde rastlanan, iki zamanlı usulün üçerli şekli bilinen, düzümü ise $(3+3=6)$ şeklinde kurulmuş bir tipinden de bahsedilmelidir. Bu usulden, 10. sınıf usul/ölçü ünitesinde yer alan birleşik altılı (yürük semai) konusunda ayrıca bahsedilmelidir.

9.2.2.1. İki zamanlı usulün oluşumunu kavrar.

9.2.2.2. İki zamanlı usulün mertebelerini kavrar.

9.2.2.3. İki zamanlı usulde kuvvetli ve zayıf vuruşları ayırt eder.

9.2.2.4. İki zamanlı usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

9.2.3.Üç Zamanlı Usul (Semai)

Konu Açıklaması: Üç zamanlı usulün darplarının yörelere göre farklılık gösterebileceği vurgulanmalıdır. Örneğine az rastlanılsa da üç zamanlı usulün üçerli şekli bilinen, düzümü ise $(3+3+3=9)$ şeklinde kurulmuş tipinden bahsedilmelidir.

9.2.3.1. Üç zamanlı usulün oluşumunu kavrar.

9.2.3.2. Üç zamanlı usulün mertebelerini kavrar.

9.2.3.3. Üç zamanlı usulde kuvvetli ve zayıf vuruşları ayırt eder.

9.2.3.4. Üç zamanlı usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

9.2.4.Dört Zamanlı Usul (Sofyan)

Konu Açıklaması: Dört zamanlı usulün darplarının yörelere göre farklılık gösterebileceği vurgulanmalıdır. Örneğine Azeri yerleşim bölgelerinde rastlanan, dört zamanlı usulün üçerli şekli bilinen, düzümü ise $(3+3+3+3=12)$ şeklinde kurulmuş tipinden bahsedilmelidir.

9.2.4.1. Dört zamanlı usulün oluşumunu kavrar.

9.2.4.2. Dört zamanlı usulün mertebelerini kavrar.

9.2.4.3. Dört zamanlı usulde kuvvetli ve zayıf vuruşları ayırt eder.

9.2.4.4. Dört zamanlı usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

9.3. MAKAMSAL MÜZİK

Ünite Açıklaması: Ünite de öğrencinin, dinlediği eserin makamını aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edebilmesine ilişkin çalışmalara yer verilmelidir.

Terimler: Türk müziği ses sistemi, koma, bakiye, küçük mücenneb, büyük mücenneb, tanini, vb. ikili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili, sekizli aralıklar, dördüleri ve beşliler, çargâh, buselik, kürdi

9.3.1. Türk Müziği Ses Sistemi ve Aralık

9.3.1.1. Türk halk ve Türk sanat müziğinde kullanılan ikili aralıkları ve sembolleri karşılaştırır.

Türk sanat müziğinde kullanılan ikili aralıklar ve sembolleri, halk müziği perde sistemine göre de anlatılmalıdır.

9.3.1.2. Üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili ve sekizli aralıkları kavrar.

İkili, üçlü, dördü, beşli, altılı, yedili ve sekizli aralıklar farklı kurgularla tanıtılmalıdır.

9.3.2. Türk Müziğinde Dizi Meydana Getirmeye Yarayan Özel Dördüleri

9.3.2.1. Türk müziğinde dizi meydana getirmeye yarayan özel dördüleri ayırt eder.

a) Makamları oluşturan dördüleri aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre de anlatılmalıdır.

b) Çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak ve hicaz dördüleri üzerinde durulmalıdır.

9.3.3. Türk Müziğinde Dizi Meydana Getirmeye Yarayan Özel Beşliler

9.3.3.1. Çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak, hicaz beşlisini ayırt eder.

Çargâh, buselik, kürdi, rast, uşşak ve hicaz dördü ve beşlileri aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre de vurgulanmalıdır.

9.3.4. Türk Müziğinde Makam Kavramı

9.3.4.1. Makam kavramını tanımlar.

9.3.4.2. Basit makamların nasıl oluştuğunu açıklar.

9.3.4.3. Şet makamların nasıl oluştuğunu açıklar.

9.3.4.4. Birleşik makamların nasıl oluştuğunu açıklar.

9.3.4.5. Makamlarda kullanılan kavramları açıklar.

Durak, seyir, diz, güçlü, asma karar, donanım, perde, yeden kavramları tanıtılarak bazı durumlarda bunların halk ezgilerinde farklı uygulamaları olabileceği vurgulanmalıdır.

9.3.5. Çargâh Makamı

Konu Açıklaması: Basit makamlardan olan çargâh makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri kavratılmalıdır.

9.3.5.1. Çargâh makamı dizisini oluşturan perdeleri ifade eder.

9.3.5.2. Çargâh makamını oluşturan dördü ve beşlileri ifade eder.

9.3.5.3. Çargâh makamındaki eserleri ayırt eder.

9.3.6. Buselik Makamı

Konu Açıklaması: Basit makamlardan olan buselik makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri vurgulanmalıdır.

9.3.6.1. Buselik makamının dizisini oluşturan perdeleri ifade eder.

9.3.6.2. Buselik makamını oluşturan dörtlü ve beşlileri ifade eder.

9.3.6.3. Buselik makamındaki eserleri ayırt eder.

9.3.7. Kürdi Makamı

Konu Açıklaması: Basit makamlardan olan kürdi makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri vurgulanmalıdır.

9.3.7.1. Kürdi makamının dizisini oluşturan perdeleri ifade eder.

9.3.7.2. Kürdi makamını oluşturan beşli ve dörtlüleri ifade eder.

9.3.7.3. Kürdi makamındaki eserleri ayırt eder.

9.4. MÜZİKSEL OKUMA (BONA-SOLFEJ)

Ünite Açıklaması: Ünite sonunda öğrencilerin, müziksel okuma ve deşifre yapma becerilerini kazanmaları ve pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Çargâh, buselik, ve kürdi makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yapılmalıdır. Çargâh, buselik, ve kürdi makamında solfej yapılırken seçilen eserlerin 2, 3 ve 4 zamanlı usullerde olmasına ve aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre okunmasına dikkat edilmelidir. Seçilecek eserlerin öğrenci düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Terimler: Çargâh, buselik, kürdi, dizi, solfej (ezgisel okuma), bona (ritmik okuma), deşifre

9.4.1. Çargâh Makamında Müziksel Okuma

9.4.1.1. Çargâh makamı dizisini seslendirir.

9.4.1.2. Çargâh makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

9.4.2. Buselik Makamında Müziksel Okuma

9.4.2.1. Buselik makamı dizisini seslendirir.

9.4.2.2. Buselik makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

9.4.3. Kürdi Makamında Müziksel Okuma

9.4.3.1. Kürdi makamı dizisini seslendirir.

9.4.3.2. Kürdi makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

9.5. MÜZİKSEL YAZMA (DİKTE)

Ünite Açıklaması: Ünite sonunda öğrencilerin, müziksel yazma becerisi kazanmaları ve pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Çargâh, buselik, ve kürdi makamında ezgi diktesi çalışmalarında, dikte yapılacak makamın dizisi çalınarak karar sesi, seyri, aldığı değiştiriciler vurgulanmalıdır. Çargâh, buselik, ve kürdi makamında dikte yapılırken seçilen eserlerin 2, 3 ve 4 zamanlı usullerde olmasına ve aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre yazılmış olmasına dikkat edilmelidir.

Terimler: Çargâh, buselik, kürdi, dizi, müziksel yazma (dikte).

9.5.1. Çargâh Makamında Müziksel Yazma

9.5.1.1. Çargâh makamı dizisini yazar.

9.5.1.2. Çargâh makamında ezgi diktelerini yapar.

9.5.2. Buselik Makamında Müziksel Yazma

9.5.2.1. Buselik makamı dizisini yazar.

9.5.2.2. Buselik makamında ezgi diktelerini yapar.

9.5.3. Kürdi Makamında Müziksel Yazma

9.5.3.1. Kürdi makamı dizisini yazar.

9.5.3.2. Kürdi makamında ezgi diktelerini yapar.

10. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

10.1. TÜRKÜ

10.1.1. Türkünün Tanımı, Özellikleri ve Türleri

10.1.1.1. Türkü kavramını açıklar.

10.1.1.2. Türkünün özelliklerini açıklar.

a) Türkünün, halk müziği içinde edebî, geleneksel, yöresel ve müziksel özelliklerinden dolayı farklı sınıflamalarla ifade edildiği belirtilmelidir.

b) Türkünün bir müzik formu olmasının yanı sıra aynı zamanda ortak dil ve kültür oluşumuna etki eden bir alan olduğu vurgulanmalıdır. Bu bağlamda türkünün, çocuk ve gençlerin kimlik gelişiminde, ülke değerlerini fark edebilmedeki önemi/rolü üzerinde durulmalıdır.

10.1.1.3. Türkünün halk edebiyatında anonim bir tür olduğunu açıklar.

10.1.2. Yapılarına Göre Türküler

10.1.2.1. Türküleri hece yapılarına göre sınıflandırır.

a) Halk edebiyatı anonim türlerinden olan türkü edebî yönden hece sayılarındaki farklılıklara bağlı olarak sınıflandırıldığı vurgulanır.

b) Farklı yörelerin türkülerinden beş, yedi, sekiz, on bir ve on beş heceli türkü örnekleri dinletilmelidir.

10.1.3. Konularına Göre Türküler

10.1.3.1. Türküleri konularına göre sınıflandırır.

a) Halk edebiyatı anonim türlerinden olan türkünün edebî yönden; tabiat, aşk, yiğitlik, kahramanlık, tören, düşün, kına, askerlik, gurbet, tarihi, inanç, taşlama ve hasret olarak sınıflandırıldığı vurgulanır.

b) İnsanımızın günlük yaşantısında karşılaştığı hemen her durumun türkülere konu olduğu vurgulanarak türkünün halk müziği türleri içinde konu zenginliği bakımından en önde gelen tür olduğu belirtilmelidir.

10.2. USUL/ÖLÇÜ

Ünite Açıklaması: Ünite, dinlenen eserlerin ritmik yapısına uygun tempo vuruşlarını fiziksel hareketlerle destekleyerek güçlü ve zayıf zamanları hareketlerle ifade etme çalışmaları yapılmalıdır.

Terimler: Birleşik beşli (Türk aksağı), birleşik altılı (yürük semai)

10.2.1. Birleşik Beşli (Türk Aksağı)

Konu Açıklaması: Birleşik beşli usulün darplarının yörelere göre farklılık gösterebileceği vurgulanmalıdır.

10.2.1.1. Birleşik beş zamanlı usulün oluşumunu kavrar.

10.2.1.2. Birleşik beş zamanlı usulün mertebelerini kavrar.

10.2.1.3. Birleşik beşli usulde kuvvetli ve zayıf vuruşları ayırt eder.

10.2.1.4. Birleşik beş zamanlı usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

10.2.2. Birleşik Altılı (Yürük Semai)

Konu Açıklaması: Özellikle birleşik altılı usul kavratılırken darplarının yörelere göre farklılık gösterebileceği vurgulanmalıdır. Yürük semai usulünden farklı olarak uygulanan (4+2), (2+4) ve (2+2+2) düzüm tipleri üzerinde durulmalıdır.

10.2.2.1. Birleşik altı zamanlı usulün oluşumunu kavrar.

10.2.2.2. Birleşik altı zamanlı usulün mertebelerini kavrar.

10.2.2.3. Birleşik altılı usulde kuvvetli ve zayıf vuruşları ayırt eder.

10.2.2.4. Birleşik altılı usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

10.3. MAKAMSAL MÜZİK

Ünite Açıklaması: Ünite de öğrencinin, dinlediği eserin makamını aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edebilmesi üzerinde durulmalıdır.

Terimler: Rast, uşşak, hüseyni

10.3.1. Rast Makamı

10.3.1.1. Rast makamının dizisini oluşturan perdeleri ifade eder.

10.3.1.2. Rast makamını oluşturan beşli ve dördlülere ifade eder.

10.3.1.3. Rast makamının özelliklerini kavrar.

Basit makamlardan olan rast makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri vurgulanmalıdır.

10.3.1.4. Rast makamının eserlerini ayırt eder.

10.3.2. Uşşak Makamı

Konu Açıklaması: Basit makamlardan olan uşşak (maya) makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri vurgulanmalıdır.

10.3.2.1. Uşşak makamının oluşumunu kavrar.

10.3.2.2. Uşşak makamını oluşturan dördlü ve beşlileri ifade eder.

10.3.2.3. Uşşak makamının yapısını kavrar.

10.3.2.4. Uşşak makamındaki eserleri ayırt eder.

10.3.3. Hüseyni Makamı

Konu Açıklaması: Basit makamlardan olan hüseyni makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri vurgulanmalıdır.

10.3.3.1. Halk müziğinde hüseyni makamının oluşumunu kavrar.

10.3.3.2. Hüseyni makamını oluşturan beşli ve dördlülere ifade eder.

10.3.3.3. Hüseyni makamındaki eserleri ayırt eder.

10.4. MÜZİKSEL OKUMA (BONA-SOLFEJ)

Ünite Açıklaması: Ünite sonunda öğrencilerin, müziksel okuma ve deşifre yapma becerilerini kazanmaları ve pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Solfeji yapılan eserin makamının aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edebilmesi üzerinde durulmalıdır.

Rast, uşşak ve hüseyini makamlarında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

Terimler: Rast, uşşak, hüseyini, dizi, solfej (ezgisel okuma), bona (ritmik okuma), deşifre

10.4.1. Rast Makamında Müziksel Okuma

10.4.1.1. Rast makamı dizisini seslendirir.

10.4.1.2. Rast makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

10.4.2. Uşşak Makamında Müziksel Okuma

10.4.2.1. Uşşak makamı dizisini seslendirir.

10.4.2.2. Uşşak makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

10.4.3. Hüseyini Makamında Müziksel Okuma

10.4.3.1. Hüseyini makamı dizisini seslendirir.

10.4.3.2. Hüseyini makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

10.5. MÜZİKSEL YAZMA (DİKTE)

Ünite Açıklaması: Ünite sonunda öğrencilerin, müziksel yazma becerilerini kazanmaları ve pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Diktesi yapılan eserin makamının aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edebilmesi üzerinde durulmalıdır. Seçilecek ezgi dikteleri öğrenci düzeyine uygun olmalıdır. Rast, uşşak, hüseyini makamlarında ezgi diktesi çalışmalarında, dikte yapılacak makamın dizisi çalınarak karar sesi, seyri, aldığı değişimler vurgulanmalıdır.

Terimler: Rast, uşşak, hüseyini, müziksel yazma (dikte)

10.5.1. Rast Makamında Müziksel Yazma

10.5.1.1. Rast makamı dizisini yazar.

10.5.1.2. Rast makamında ezgi diktelerini yapar.

10.5.2. Uşşak Makamında Müziksel Yazma

10.5.2.1. Uşşak makamı dizisini yazar.

10.5.2.2. Uşşak makamında ezgi diktelerini yapar.

10.5.3. Hüseyini Makamında Müziksel Yazma

10.5.3.1. Hüseyini makamı dizisini yazar.

10.5.3.2. Hüseyini makamında ezgi diktelerini yapar.

11. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

11.1. UZUN HAVALAR

Ünite Açıklaması Üniteye yöresel icracılardan dinletilerek ezgi yürüyüşleri, yöresel ağız kullanımları, konuları ve kullanılan çalgılarla ilgili öğrencilerin bilgi sahibi olmaları sağlanmalıdır.

Terimler: Ağıt, gurbet, yol havası, bozlak, divan, maya, hoyrat, arguvan ağzı, çamşığı ağzı, müstezat, barak

11.1.1. Ağıtlar

11.1.1.1. Ağıt kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan ağıtların Türkiye'nin tüm bölgelerinde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.1.2. Ağıt formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.1.3. Ağıt formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar .

11.1.2. Gurbet Havası

11.1.2.1. Gurbet havası kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan gurbet havasının, teke yöresinde (Antalya, Isparta, Burdur) ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.2.2. Gurbet havası formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.2.3. Gurbet havası formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.3. Yol Havası

11.1.3.1. Yol havası kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan yol havasının Karadeniz bölgesinde, özellikle Rize ve Trabzon yöresinde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.3.2. Yol havası formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.3.3. Yol havası formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.4. Bozlak

11.1.4.1. Bozlak kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan bozlağın, Orta Anadolu'dan başlayarak Güneydoğu Anadolu'ya uzanan bir hat üzerinde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.4.2. Bozlak formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.4.3. Bozlak formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.5. Divan

11.1.5.1. Divan kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan divanın, özellikle Selçuklu ve Osmanlı Dönemi'nde şehir merkezlerinde ağırlıklı olarak icra edildiği vurgulanmalıdır.

11.1.5.2 Divan formunun aruz veznini ifade eder.

Günümüze kadar ulaşan divan formunun "fâilâtün/fâilâtün/fâilâtün/fâilün" aruz vezniyle yazıldığı vurgulanmalıdır.

11.1.5.3. Divan formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.5.4. Divan formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.6. Maya

11.1.6.1. Maya kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan mayanın, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.6.2. Maya formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.6.3. Maya formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.7. Hoyrat

11.1.7.1. Hoyrat kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan hoyratın, özellikle Elazığ ve Kuzey Irak'ta Musul ve Kerkük yöresinde ağırlıklı olarak icra edildiği vurgulanmalıdır.

11.1.7.2. Hoyrat formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.7.3. Hoyrat formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.8. Arguvan Ağzı

11.1.8.1. Arguvan ağzı uzun hava kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan, Arguvan ağzı uzun havaların Malatya'nın Arguvan yöresinde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.8.2. Arguvan ağzı uzun hava formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.8.3. Arguvan ağzı uzun hava formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.9. Çamşılı Ağzı

11.1.9.1. Çamşılı ağzı uzun hava kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan Çamşılı ağzı uzun havaların Sivas'ın Çamşılı yöresinde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.9.2. Çamşılı ağzı uzun hava formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.9.3. Çamşılı ağzı uzun hava formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.10. Müstezat

11.1.10.1. Müstezat kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan müsteza tın, özellikle Erzurum, Elazığ ve Şanlıuafa'da ağırlıklı olarak icra edildiği vurgulanmalıdır.

11.1.10.2 Müstezat formunun aruz veznini ifade eder.

Günümüze kadar ulaşan müstezat formunun "Mef'ulü/mefa'ilü/mefa'ilü/fâ'ilün" ve ziyade dizisinin "Mefa'ilü/fa'ulün aruz vezniyle yazıldığı vurgulanmalıdır.

11.1.10.3. Müstezat formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.10.4. Müstezat formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.1.11. Barak

11.1.11.1. Barak kavramını açıklar.

Halk müziğimizin serbest ritimli sözlü eserler sınıflamasında yer alan barağın, Gaziantep (Nizip, Oğuzeli, Kargamış) yöresinde ağırlıklı olarak icra edildiği belirtilmelidir.

11.1.11.2. Barak formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

11.1.11.3. Barak formundaki halk ezgilerinin sözlü bölümlerini kavrar.

11.2. USUL/ÖLÇÜ

Ünite Açıklaması: Üniteye dinlenen eserlerin ritmik yapısına uygun tempo vuruşlarını fiziksel hareketlerle destekleyerek güçlü ve zayıf zamanları hareketlerle ifade etme becerileri üzerinde durulmalıdır.

Terimler: Birleşik yedili (devritûran, devrihindî), birleşik sekizli (düyek, müsemmen)

11.2.1. Birleşik Yedili (Devrihindî, Devritûran)

Konu Açıklaması: Birleşik yedili usul kavratılırken darplarının yörelere göre farklılık gösterebileceği vurgulanmalıdır. Devrihindî ve devritûran, usullerinden farklı olarak uygulanan düzüm tipi (2+3+2) üzerinde durulmalıdır.

11.2.1.1. Birleşik yedili usulün oluşumunu kavrar.

11.2.1.2. Birleşik yedi zamanlı usulün mertebelerini ifade eder.

11.2.1.3. Birleşik yedili usulde kuvvetli ve zayıf vuruşları ayırt eder.

11.2.1.4. Birleşik yedili usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

11.2.2. Birleşik Sekizli (Düyek-Müsemmen)

Konu Açıklaması: Birleşik sekizli usul kavratılırken düyek ve müsemmen usullerinin kuruluşundan farklı olarak uygulanan düzüm tipleri (2+3+3), (3+3+2) üzerinde durulmalıdır.

11.2.2.1. Birleşik sekizli usulün oluşumunu kavrar.

11.2.2.2. Birleşik sekizli usulün mertebelerini ifade eder.

11.2.2.3. Birleşik sekizli usulün kuvvetli ve zayıf vuruşlarını ayırt eder.

11.2.2.4. Birleşik sekizli usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

11.3. MAKAMSAL MÜZİK

Ünite Açıklaması: Ünite de öğrenilen eserin makamının aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edilebilmesini sağlayacak çalışmalara yer verilmelidir.

Terimler: Nihavent, Hicaz, Karcığar

11.3.1. Nihavent Makamı

11.3.1.1. Nihavent makamının oluşumunu kavrar.

11.3.1.2. Nihavent makamının özelliklerini açıklar.

Basit makamlardan olan buselik makamının rast perdesine şeddi (göçürül-müşü) olan nihavent makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.

11.3.1.3. Nihavent makamını oluşturan beşli ve dördlülere ifade eder.

11.3.1.4. Nihavent makamındaki eserleri ayırt eder.

11.3.2. Hicaz Makamı

11.3.2.1. Hicaz makamının (halk müziğinde garip ayağı) oluşumunu kavrar .

11.3.2.2. Hicaz makamını oluşturan dördlü ve beşlileri ifade eder.

11.3.2.3. Hicaz makamının yapısını kavrar.

Basit makamlardan olan hicaz makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.

11.3.2.4. Hicaz makamındaki eserleri ayırt eder.

11.3.3. Karcığar Makamı

Konu Açıklaması: Basit makamlardan olan karcığar makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.

11.3.3.1. Karcığar makamının (halk müziğinde kerem ayağının) oluşumunu kavrar.

11.3.3.2. Karcığar makamını oluşturan dördlü ve beşlileri ifade eder.

11.3.3.3. Karcığar makamındaki eserleri ayırt eder

11.4. MÜZİKSEL OKUMA (BONA-SOLFEJ)

Ünite Açıklaması: Ünite sonunda öğrencilerin müziksel okuma becerisi kazanmaları ve deşifre yapma becerilerini pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Solfeji yapılan eserin makamının aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edilebilmesini sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır. Seçilecek solfejlerin öğrenci düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Terimler: Nihavent, hicaz, karcığar, solfej (ezgisel okuma), bona (ritmik okuma), deşifre

11.4.1. Nihavent Makamında Müziksel Okuma

11.4.1.1. Nihavent makamı dizisini seslendirir.

11.4.1.2. Nihavent makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

Nihavent makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

11.4.2. Hicaz Makamında Müziksel Okuma

11.4.2.1. Hicaz makamı dizisini seslendirir.

11.4.2.2. Hicaz makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

Hicaz makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

11.4.3. Karcığar Makamında Müziksel Okuma

11.4.3.1. Karcığar makamı dizisini seslendirir.

11.4.3.2. Karcığar makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

Karcığar makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

11.5. MÜZİKSEL YAZMA (DİKTE)

Ünite Açıklaması: Nihavent, Hicaz ve Karcığar makamlarında ezgi diktesi çalışmalarında dikte yapılacak makamın dizisi çalınarak karar sesi, seyri, aldığı değiştiriciler vurgulanmalıdır. Ünite sonunda öğrencilerin, müziksel yazma becerisi kazanmaları ve pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Seçilecek ezgi diktelerinin öğrenci düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Terimler: Nihavent, hicaz, karcığar, müziksel yazma (dikte).

11.5.1. Nihavent Makamında Müziksel Yazma

11.5.1.1. Nihavent makamı dizisini yazar.

11.5.1.2. Nihavent makamında ezgi diktelerini yapar.

11.5.2. Hicaz Makamında Müziksel

11.5.2.1. Hicaz makamı dizisini yazar.

11.5.2.2. Hicaz makamında ezgi diktelerini yapar.

11.5.3. Karcığar Makamında Müziksel Yazma

11.5.3.1. Karcığar makamı dizisini yazar.

11.5.3.2. Karcığar makamında ezgi diktelerini yapar.

12. SINIF ÜNİTE, KONU, KAZANIM VE AÇIKLAMALARI

12.1. DİNİ TÜRLER

Terimler: İlahi (nefes, savt, gülbang), semah

12.1.1. İlahi

12.1.1.1. İlahi kavramını açıklar.

Tasavvufi halk müziği formlarından biri olan ilahinin, makamsal yapısı sanat müziğinin etkisinde kalınarak oluşturulmuş bir form olduğu belirtilmelidir.

12.1.1.2. İlahi formunun farklı dinî gruplardaki isimlendirmelerini ifade eder.

Farklı dinî gruplarda farklı isimlerle anılan ilahide (nefes, savt, gülbang), özellikle her dinî grubun kendi felsefesini konu ettiği belirtilmelidir.

12.1.1.3. İlahi formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar.

Şehir merkezlerine yakın yörelerde icra edilen diğer halk müziği formlarının da ilahide olduğu gibi makam, usul, çalgı, form ve edebî özellikler bakımından sanat müziği ile benzerlik gösterebildiği vurgulanmalıdır.

12.1.1.4. İlahi formundaki halk ezgilerinin sözel bölümlerini kavrar.

İlahinin en belirleyici unsurunun sözleri olduğu vurgulanmalıdır.

12.1.2. Semah

12.1.2.1. Semah kavramını açıklar.

12.1.2.2. Semah formunun kullanıldığı dinî grupları ifade eder.

a) Semahın ait olduğu dinî gruplarda özellikle o dinî grubun kendi felsefesini konu ettiği vurgulanmalıdır.

b) Semahın, Alevi-Bektaşî topluluklarının “ayinîcem” adı verilen törenlerinde, semah denilen törene eşlik amacıyla üretilmiş bir tür olduğu vurgulanmalıdır.

12.1.2.3. Semah formundaki halk ezgilerinin makamsal yapısını açıklar

12.1.2.4. Semah formundaki halk ezgilerinin sözel bölümlerini kavrar.

Halk müziğimizin dinî formlarından olan semahın en belirleyici özelliğinin sözleri olduğu belirtilerek semahın ağırlama (andante/moderato) – yeldirme (allegretto) – şahlama (allegro) bölümlerinden oluştuğu vurgulanmalıdır.

12.2. USUL/ÖLÇÜ

Ünite Açıklaması: Üniteye dinlenen eserlerin ritmik yapısına uygun tempo vuruşlarını fiziksel hareketlerle destekleyerek güçlü ve zayıf zamanları hareketlerle ifade etme becerilerini geliştirici çalışmalar yapılmalıdır.

Terimler: Birleşik dokuzlu (aksak), karma onlu (curcuna-lenk fahte-çeng-i harbî)

12.2.1. Birleşik Dokuzlu (Aksak)

Konu Açıklaması: Usul kavratılırken aksak usulü kuruluşundan farklı olarak uygulanan düzum tipleri (2+2+3+2), (2+3+2+2) (3+2+2+2) (3+3+3) üzerinde durulmalıdır.

- 12.2.1.1. Birleşik dokuzlu usulün oluşumunu kavrar.
- 12.2.1.2. Birleşik dokuzlu usulün mertebelerini kavrar.
- 12.2.1.3. Birleşik dokuzlu usulün kuvvetli ve zayıf vuruşlarını ayırt eder.
- 12.2.1.4. Birleşik dokuzlu usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

12.2.2. Karma Onlu (Curcuna-Lenk Fahte-çeng-i Harbi)

- 12.2.2.1. Karma onlu usulün oluşumunu kavrar.
- 12.2.2.2. Karma onlu usulün mertebelerini kavrar.
- 12.2.2.3. Karma onlu usulün kuvvetli ve zayıf vuruşlarını ayırt eder.
- 12.2.2.4. Karma onlu usulün vuruş biçimlerini eliyle uygulayarak gösterir.

12.3. MAKAMSAL MÜZİK

Ünite Açıklaması: Üniteye dinlenen eserin makamının aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edilebilmesini sağlayacak çalışmalara yer verilmelidir.

Terimler: Saba, segâh, hüzzam

12.3.1. Saba Makamı

- 12.3.1.1. Saba makamının oluşumunu kavrar.
- 12.3.1.2. Saba makamının özelliklerini açıklar.
Birleşik makamlardan olan saba makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.
- 12.3.1.3. Saba makamını oluşturan dörtlü ve beşlileri ifade eder.
- 12.3.1.4. Saba makamında eserleri ayırt eder.

12.3.2. Segâh Makamı

- 12.3.2.1. Segâh makamının özelliklerini kavrar.
a) Basit makamlardan olan segâh makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.
b) Segâh makamını oluşturan beşli ve dörtlüleri kavratılmalıdır.
- 12.3.2.2. Segâh makamındaki eserleri ayırt eder.

12.3.3. Hüzzam Makamı

- 12.3.3.1. Hüzzam makamının oluşumunu kavrar.
- 12.3.3.2. Hüzzam makamının özelliklerini açıklar.
Birleşik makamlardan olan hüzzam makamının durak, seyir, dizi, güçlü, asma karar, donanım, perde ve yeden özellikleri üzerinde durulmalıdır.

12.3.3.3. Hüzzam makamını oluşturan beşli ve dörtlüleri ifade eder.

12.3.3.4. Hüzzam makamındaki eserleri ayırt eder.

12.4. MÜZİKSEL OKUMA (BONA-SOLFEJ)

Ünite Açıklaması: Ünite sonunda öğrencilerin müziksel okuma becerisi kazanmaları ve deşifre yapma becerilerini pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Seçilecek solfejlerin öğrenci düzeyine uygun olmasına dikkat edilmelidir.

Terimler: Saba, segâh, hüzzam, dizi, solfej (ezgisel okuma), bona (ritmik okuma), deşifre

12.4.1. Saba Makamında Müziksel Okuma

12.4.1.1. Saba makamı dizisini seslendirir.

12.4.1.2. Saba makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

Saba makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

12.4.2. Segâh Makamında Müziksel Okuma

12.4.2.1. Segâh makamı dizisini seslendirir.

12.4.2.2. Segâh makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

Segâh makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

12.4.3. Hüzzam Makamında Müziksel Okuma

12.4.3.1. Hüzzam makamı dizisini seslendirir.

12.4.3.2. Hüzzam makamında yazılmış bona ve solfejleri okur.

Hüzzam makamında solfej çalışmalarının yanı sıra ritmik okuma egzersizleri de yaptırılmalıdır.

12.5. MÜZİKSEL YAZMA

Ünite Açıklaması: Saba, segâh, hüzzam makamlarında ezgi diktesi çalışmalarında dikte yapılacak makamın dizisi çalınarak karar sesi, seyri, aldığı değiştirici işaretler vurgulanmalıdır. Ünite sonunda öğrencilerin müziksel yazma becerisi kazanmaları ve pekiştirmeleri sağlanmalıdır. Diktesi yapılan eserin makamının aynı zamanda halk müziği perde sistemine göre ayırt edilebilmesini sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır.

Terimler: Saba, nihavent, hüzzam, müziksel yazma (dikte)

12.5.1. Saba Makamında Müziksel Yazma

12.5.1.1. Saba makamı ve kalenderi dizisini yazar.

12.5.1.2. Saba makamı ezgi diktelerini yapar.

12.5.2. Segâh Makamında Müziksel Yazma

12.5.2.1. Segâh makamı dizisini yazar.

12.5.2.2. Segâh makamında düzeyine uygun ezgi diktelerini yapar.

12.5.3. Hüzzam Makamında Müziksel Yazma

12.5.3.1. Hüzzam makamı ve tatyan ayağı dizisini yazar.

12.5.3.2. Hüzzam makamı ezgi diktelerini yapar.